

MODEL WSPARCIA

Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych w opinii kobiet po 50 roku życia doświadczających przemocy w rodzinie objętych działaniami Zespołu (grup roboczych)

Tomasz Turek,
Centrum Integracji Społecznej
we Wrocławiu

Człowiek-najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**MODEL
WSPARCIA**

Projekt innowacyjno-testujący pt.
**„Model Wsparcia jako innowacyjne narzędzie
wzmacniające współpracę publicznych i niepublicznych
instytucji pomocy społecznej oraz przedsiębiorców
dedykowane gminnym zespołom interdyscyplinarnym„**

PO KL Priorytet I. Zatrudnienie i integracja społeczna
Działanie 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej

Człowiek-najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Partnerstwo trójsektorowe

Lider: Gmina Wrocław

Realizator: Centrum Integracji Społecznej
we Wrocławiu

Partnerzy projektu:

Fundacja Centrum Praw Kobiet
(realizuje oddział wrocławski)

Partner Przedsiębiorca – Biurovita Sp. z o. o.

Cele projektu:

Cel główny:

Poszerzenie katalogu narzędzi stosowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne w ramach wzmocnienia współpracy publicznych i niepublicznych instytucji pomocy społecznej oraz przedsiębiorców o Model Wsparcia służący wejściu na rynek pracy niezatrudnionych kobiet w wieku 50+ doświadczających przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

- Pogłębienie wiedzy na temat dotychczasowego funkcjonowaniu Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych w Polsce w zakresie wspierania niezatrudnionych kobiet w wieku 50+ doświadczających przemocy.
- Przetestowanie wypracowanego w partnerstwie trójsektorowym Modelu Wsparcia na grupie niezatrudnionych kobiet w wieku 50+ doświadczających przemocy domowej, w gminie Wrocław.
- Upowszechnienie finalnego produktu Modelu Wsparcia wśród użytkowników (ZI, CIS/KIS, OPS, NGO, przedsiębiorcy) i wyłączenie w główny nurt polityki.

Zrealizowany

Grupy docelowe

1. Użytkownicy produktu:

- **Zespoły interdyscyplinarne** – główny użytkownik
- **Organizacje pozarządowe NGO** zajmujące się pomocą społeczną
- **Centra oraz Kluby Integracji Społecznej**
- **Ośrodki pomocy społecznej**
- **Przedsiębiorcy** (pracodawcy)

2. Odbiorcy produktu:

Klientki zespołów interdyscyplinarnych: niezatrudnione kobiety po 50 roku życia doświadczające przemocy (nk50+dp).

Innowacja

- Innowacyjne narzędzie, jakie stanowi **Model Wsparcia**, w tym oś modelu tj. **Koordynatorzy Wsparcia** umożliwią stworzenie wspólnej płaszczyzny do działań na styku przeciwdziałania przemocy domowej oraz aktywizacji społeczno – zawodowej. W konsekwencji przyczyni się to do zwiększenia szans niezatrudnionych klientek ZI w wieku 50+ na wyjście z sytuacji przemocowej poprzez osiągnięcie przez nie niezależności ekonomicznej.
- Dzięki zastosowaniu proponowanej innowacji zostanie **wzmocniona współpraca trójsektorowa** na rzecz wyjścia z sytuacji przemocy w rodzinie niezatrudnionych kobiet w wieku 50+ klientek gminnych zespołów interdyscyplinarnych.

Badania prowadzone na etapie przygotowania:

- W ramach badań zaplanowano przeprowadzenie 126 wywiadów z nk50dp+ i 63 zogniskowane wywiady grupowe.
  - W ramach procesu badawczego zrealizowano 70 zogniskowanych wywiadów grupowych z przedstawicielami gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych oraz 133 indywidualne wywiady pogłębione z ich Klientkami –niezatrudnionymi kobietami w wieku powyżej 50 lat.
  - Na potrzeby tej prezentacji wykorzystano fragment dot. badania niezatrudnionych kobiet po 50 roku życia (do 65 roku życia).
  - Charakterystyka grupy:
    - Wiek: Najmłodsza badana miała 50 lat, najstarsza natomiast 64 lata. Tylko dwie z nich w chwili badania przekroczyły 60 rok życia. Średnia wieku kobiet to 53 lata.
    - Wykształcenie: Dominowały wśród nich kobiety posiadające wykształcenie zawodowe (42%) oraz podstawowe (34%). Tylko kilka z nich (2%) posiadało natomiast wykształcenie wyższe
    - Miejsce zamieszkania: Prawie dwie trzecie badanych kobiet (62%) mieszkało w mieście, pozostałe 38% natomiast na wsi, na terenie gmin objętych pomocą badanych Zespołów Interdyscyplinarnych.

Sytuacja informaterek:

- Badane w większości mieszkają wraz ze sprawcą przemocy, którym najczęściej jest współmałżonek, rzadziej konkubent. Czasami jest nim także syn.
- Dwie kobiety z uwagi na swoją sytuację finansową zmuszone są zamieszkiwać wraz ze swoim byłym mężem, mimo rozvodu z orzeczeniem o jego winie jako sprawcy przemocy.
- W paru przypadkach sprawca obecnie odbywa karę w zakładzie karnym. Kilka kobiet mieszka natomiast poza stałym miejscem zamieszkania – w hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej lub w mieszkaniu chronionym.

Dostęp do środków finansowych:

- Większość kobiet (63%) posiada swobodny dostęp do środków finansowych rodziny. W części przypadków to właśnie Klientka zarządza całym domowym budżetem, reguluje opłaty i decyduje o wydatkach.
- Pozostałe 37% stanowi jednak istotną grupę kobiet, którym pieniądze są wydzielane. Zazwyczaj czyni to mąż, w kilku przypadkach dzieci.
  - Informatorka ze Śląska opowiadała, że nie miała dostępu do konta męża. Zwyczajowo w dzień przelewu emerytury jechali razem do bankomatu i „jeśli mąż miał taką wolę, to wypłacał pieniądze pozostałe po spłaceniu kredytu” i dawał je informatorce na prowadzenie domu, a pozostałą część przeznaczał na alkohol.

Rozpoczęcie procedury:

- Większość respondentek (57%) samodzielnie poszukiwała pomocy w wyjściu z sytuacji przemocowej.
- Niebieską Kartę poza kilkoma wyjątkami zawsze zakładała jedna z dwóch instytucji: Policja (71%) lub pracownik socjalny (24%).
- Pozostałym 5% Klientek niebieskie karty zakładały takie instytucje, jak: PCPR, GKRPA, MOPR, Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna (jedeny przypadek założenia NK przez Inst. Oświaty) oraz Prokuratura. W żadnym przypadku nie założył jej służby zdrowia.

Rozpoczęcie procedury:

- Niektórym badanym Niebieskie Karty zakładano więcej niż jeden raz. Cztery kobiety mają założone niebieskie karty z przerwami już od 7-12 lat.
- Część kobiet nie pamięta, od kiedy korzystają z pomocy ZI lub GR. Te, które przypomniały sobie okres czasu twierdziły, że współpracują z nimi od 1 miesiąca do ponad 4 lat, większość z nich od około roku. Średni czas współpracy badanych z GR to 13 miesięcy, a mediana – 7 miesięcy.

Współpraca badanych z Zespołami/Grupami Roboczymi:

- Niemal wszystkie badane kobiety współpracę z Grupami Roboczymi oceniają pozytywnie, a większość uznała, że współpraca ta przebiega dobrze lub bardzo dobrze,
  - W wielu przypadkach niełatwo było dowiedzieć się czegoś więcej informatorki były oszczędne w słowach, a niektóre z nich zaznaczały, że jest to dopiero początek współpracy i nie wiedzą, jak ona się dalej rozwinie.
- Klientki generalnie są zadowolone z otrzymanego wsparcia, szczególnie cenią sobie wsparcie pracownika socjalnego i wsparcie psychologiczne.
- Klientka ZI z Lubelszczyzny opisała to następując: „Zmieniło się moje nastawienie, jestem umocniona. Potrafię powiedzieć „nie” małżonkowi. Mam swoje zdanie. Rozmowy dały mi siłę, mam możliwość otwarcia się na ludzi, by nie uciekać od problemu”.

Współpraca badanych z Zespołami/Grupami Roboczymi:

- Kobiety uważają, że teraz mają się do kogo zwrócić, a pracownik socjalny oraz policjant dzielnicowy przychodzą, kiedy jest taka potrzeba. Respondentki często podkreślają, że otrzymały od GR wiele informacji praktycznych oraz pomoc prawną i psychologiczną:
  - „Uzyskałam wiele informacji, jak zmienić obecną sytuację, jak pomóc sobie i swojemu mężowi”;
  - „Członkowie GR przekazali ważne informacje i porady, jak radzić sobie z przemocą”.

Współpraca badanych z Zespołami/Grupami Roboczymi:

- „Mąż został skierowany na obowiązkowe leczenie odwykowe. Przez parę miesięcy nie używał przemocy, a także ograniczył picie alkoholu, sytuacja w rodzinie się ustabilizowała”.
- „Po interwencji policji, którą wezwali sąsiedzi mąż trochę przystopował. Został skierowany na leczenie odwykowe. Początkowo nie chciał, jednakże podjął leczenie. Aktualnie utrzymuje abstynencję od ponad dwóch miesięcy, widzi, że jego poczynania są monitorowane – przychodzi pracownik socjalny, dzielnicowy. Mąż aktualnie oczekuje również, na udział w zajęciach dla sprawców, na co sam wyraził zgodę”.

Współpraca badanych z Zespołami/Grupami Roboczymi:

- Jedynie niewielki odsetek respondentek (około 3%) nie widzi żadnej zmiany w swojej sytuacji po kontaktach z GR. Pozostała część – około 30% - wyraża częściowe zadowolenie z pomocy GR. Kobiety te podkreślają, że na chwilę obecną sytuacja już się trochę polepszyła, ale potrzeba jeszcze wielu działań do całkowitego „uleczenia” sytuacji.
- „Współpraca przebiega z trudnościami –konkubent ma problem alkoholowy, który ukrywa i pomimo deklaracji uczestnictwa w terapii, ciągle nadużywa alkoholu, a jego zachowanie nadal bywa trudne; wizyta dzielnicowego poprawia sytuację na krótko”.

Współpraca badanych z Zespołami/Grupami Roboczymi:

- Przeszkodę w realizacji Planu Pomocy mogą stanowić tak prozaiczne sprawy jak odległość dzieląca miejsce zamieszkania i ośrodek oferujący wsparcie:
- Jedna z informaterek niską ocenę argumentowała brakiem możliwości dojazdu ze swojej miejscowości – „Zaproponowali psychologa i zajęcia, ale autobus jeździ w innych porach niż te spotkania, z koleżanką mogę się zabrać, ale paliwo z nieba nie spada, musiałabym jej zapłacić, a nie ma z czego”.

Współpraca badanych z Zespołami/Grupami Roboczymi:

- Za najbardziej pomocnego z członków GR w rozwiązywaniu trudnej sytuacji Klientek został zdecydowanie uznany pracownik socjalny (wskazało go 67% badanych Klientek). Wynika to z faktu, że to on ma najbliższy kontakt z Klientkami.
- W drugiej kolejności najbardziej pomocną osobą jest policjant (dzielnicowy) – którego wskazało 31% badanych. Wysoka ocena jego pracy związana jest z dyscyplinującą rolą, jaką pełni wobec sprawcy przemocy – „przeprowadza z mężem rozmowy dające okresowo poprawę jego zachowania”.
- Respondentki wymieniały także psychologa (11%), kuratora (6%) i pedagoga szkolnego (4%) oraz w pojedynczych przypadkach pracowników OIK, prawnika, czy terapeutę uzależnień – dzięki któremu: „można się wygadać, otworzyć”.

Współpraca badanych z Zespołami/Grupami Roboczymi:

- Klientki podkreślały, że nie mają trudności w dostępie do pracownika socjalnego, dzielnicowego, czy psychologa, a członkowie ZI są otwarci na każdą formę kontaktu.
- Dla respondentek bardzo ważnym aspektem jest dostępność poszczególnych członków zespołów, to, że mogą na nich liczyć wtedy, kiedy ich potrzebują.
- Klientka ZI z Wielkopolski stwierdziła, że jest zadowolona z faktu, że w każdej chwili może skontaktować się z pracownikiem socjalnym, bądź dzielnicowym, którzy udzielą jej wszechstronnej pomocy, pracownik socjalny i dzielnicowy systematycznie odwiedzają rodzinę i służą radą.

Dziękuję za uwagę

Tomasz Turek

Specjalista badań i monitoringu

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ we Wrocławiu

ul. Strzegomska 49, pok.25

tel: 71/ 782-35-29, fax: 71/ 782-35-12

www.modelwsparcia.cis.wroclaw.pl

e-mail: tomasz.turek@cis.wroclaw.pl

Człowiek-najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

